Ч. 154 Четвер 13 (25) Липня 1895. Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 3.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за вложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провинциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Бесіда пос. Вахнянина

о упадку рільництва і нужді нашого селяньства, виголошена в Палаті послів підчас дебати буджетової.

Висока Палато! Я випросив собі слово, щоби виступити в обороні специяльних інтересів хлїборобства. Не роблю то зі взглядів партийних, і не лиш длятого, що то есть передовсім моїм обовязком яко репрезентанта малої посїлости ґрунтової. Роблю то з найглубшого переконаня, котре, сподїватись, подїляе й цїла висока Палата, що грозить небезпечність, коли вже в найблизшім часї не возьмемо ся до того, щоби зробити щось позитивного для хлїборобства в нашій половинї держави.

Високій Палатї предложено від многих громад і товариств рільничих так численні петициї, а в послїдних роках виступали в оборонї рільництва так многі, знамениті бесїдники, що майже здавалось би злишним тратити дальше й слово в сїй пекучій справі.

Та-ж само високе правительство сконстатувало факт, що наше рільництво знаходить ся у великім, а притім і скорім упадку. Вкажу лиш на ті спостереженя, які навів бувший мінїстер фінансів при торічній дебатї буджетовій. Пригадую лиш вис. Палатї, що найкомпетентнїйший в сім напрямі чинник, мінїстерство рільництва, виступило перед вис. Палату лиш длятого з проектом закона в справі заведеня фахових спілок хлїборобів і заснованя рентових господарств, бо оно найлїпше знало, що рільництву в наших часах не конче добре веде ся.

В виду того не маю потреби наводити докази для слушности сего загально зробленого спостереженя. Але коли жадаю помочи для рільництва, то нехай менї буде вільно коротко, лиш натяками, вказати на то, що ми всї готові назвати причиною рільничої кризи. Я думаю, що то покаже також, в котрім напрямі і до яких реформ треба би брати ся, щоби бодай в части дїлати против грозячого і небезпечного в наслїдках лиха. Причини упадку нашого рільництва треба шукати і можна їх знайти:

1) У високих коштах продукциї яко наслїдках примітивного способу господареня в рільництві в поодиноких краях коронних.

2) В низьких цїнах продажи яко наслїдках сильної і все більшаючої заморскої конкуренциї і сполученого з тим малого запотребованя продуктів домашної господарки рільничої на торговицях европейских.

3) В недостачі відповідного мита охоронного.

4) В занадто великім впливі сьвітової цїни на рільничі продукти, а ще більше у впливі неретельної спекуляциї терміновой на біржах збіжевих.

5) В незвичайнім роздробленю селяньских ґрунтів з дуже скорим зменшенем стану худоби, в недостачі природного навозу і у виходячій із того злій управі розбитих, так сказати би, на порох селяньских ґрунтів.

6) В браку і недостаточности мелиорацийн в поодиноких краях коронних.

7) У високих тарифах зелїзничих на продукти домашного рільництва.

8) У високім обтяженю посїлости ґрунтової теперішною системою податковою.

9) У великім задовженю всеї посїлости ґрунтової, і

10) В майже повнім браку інституций, котрі підносили би розумне і приносяче доходи хлїборобство.

Уступивше і з многих сторін сильно зачіплюване правительство коалицийне було на стілько свобідне, що взяло в свою проґраму також і економічне піднесенє країв і народів нашої половини держави. Оно було також і так ретельне, що виступило перед вис. Палату з внесенями і проектами законів, котрі змагали дїйстно до зреалїзованя згаданої цїли. Пригадаю лиш реформу податкову взагалї, намірену ревізию катастру ґрунтового, проект закона в справі заснованя фахових спілок хлїборобских і рентових господарств та зроблений вигляд на реформу виміру належитостий.

Все то були річи, котрими можна було станути в помочи тому меншому братови, для котрого і тут мае ся нераз більше як потреба красних слів, а они могли би були бодай по части не дати потапати нашому рільництву. Але всї ті внесеня, що відповідали цїли і були на часї, розвіяли ся, бо поважна меншість сеї Палати показувала мало охоти для їх полагодженя. Будемо незадовго в тім положеню, що станемо перед нашими виборцями здавати їм справу з нашого позитивного дїланя. Ба, тогди що правда, будемо могли виборцям много розповісти, але зміст того був би відповіднїйший для якогось підручника історії війни, як для справоздань із засїдань законодавчого тїла. Будемо могли, що правда, розповісти про завзяті, мало що не кроваві борби о стирійску кріпость, о відокремленє поодиноких королевств, о рівне, загальне право виборче, о справу чи наша держава має бути лїберальною, антисемітскою, социяльно-демократичною, централїстичною або федеративною. (Голоси: Так есть!) Будемо мусїли розповідати

11)

ЧИМ ЛЮДИ ЖИВІ.

(Ґіґієнічно-культурна розвідка).

(Дальше).

III.

Як довго може чоловік жити без їди? — Що то єсть голод? — Причина піяньства в нашім народї і що робити против неї. — Смерть голодова і голодовий тифус. — Постинки і жеручи. — Вовчий голод. — Голодова курация. — Огида страви. — Поживна вартість поодиноких страв. — Набіл, мясо і мучні страви.

З попередного вже знаємо, як ріжнородні суть материяли людскої поживи, знаємо, як она відживляе тіло і що вартість еї лежить в тім, і що она доставляе тїлу не лиш того материялу, з якого збудоване людске тїло, але при тім ще розвиває й тепло і силу, потрібну до удержаня тїла при житю. Річ аж надто добре звістна, що не кождий чоловік і не завсїгди мае подостатком потрібної і відповідної поживи. Бувають такі обставини, серед котрих чоловік може лиш дуже слабо живити ся, а иногді не стае єму таки зовсїм нїякої поживи— він мусить голодувати. Насуває ся отже питанє, як довго може чоловік видержати голод, як довго може жити без їди?

При звичайних впрочім обставинах голодує вже чоловік, коли їсть лиш раз на день, а то для того, що хоч би й мав всего подостатком, не може за одним разом доставити свому тїлу тілько поживи, щоби она вистала єму від одної пори їдженя до другої. В такім случаю хиба би перетяжав надмірно свій жолудок і ослабляв тим его силу травленя, що в дальших наслїдках могло би викликати якусь недугу. Бувають люди, котрим вистане і раз на день, але добре, попоїсти; однакож для переважної части людий вже й того замало — они чують голод, потребують два або й три рази на день попоїсти. Що-ж то єсть голод?

Голод чуємо переважно в жолудку, але по части і в кишках; наші люди кажуть тогди звичайно: „кишки сварять ся“. Що голод дає ся головно відчувати в жолудку значить ся, що голодний жолудок дає о тім знати мозкови в голові, видимо з того, що він в сїй хвили щезає, скоро чоловік запхає собі жолудок хоч би й зовсїм нестравними річами як н. пр. камінчиками; видимо ще й з того, що в деяких недугах жолудкових, чоловік не відчуває голоду, хоч би й дуже довго нїчого не їв. Передовсім порожний жолудок викликує голод. З того то й походить, що в голодї не лиш звірята, але й чоловік старають ся запхати собі жолудок чим небудь, хоч би й такими нестравними річами, як камінчики і глина. Однакож запханем жолудка чим небудь ще не заспокоюємо голоду; тим лиш, що так скажемо, убиваємо в собі, позбуваємо ся на хвилю того чувства, котре нам каже, що жолудок порожний. Правдивий голод походить з потреби заспокоєня тїла тими материялами, які оно утратило, а які єму потрібні до піддержаня тїла при житю. В деяких случаях, н. пр. при якімсь сильнім духовім напруженю, при якійсь пильній роботї, може чоловік через довший час видержати голод, кажемо тогди, що він „забуває на їду“, значить ся, не чує того, що жолудок у него порожний але остаточно брак сили пригадує єму що треба їсти. Люди в безпритомнім станї, придуркуваті, божевільні і налогові пяницї можуть так само довше видержати голод, бо забувають на него.

Голод в здоровім станї чоловіка бував більший або менший в міру того, як тїло більше або менше зуживає материял доставлюваний єму поживою. Дїти, що ростуть, потребують частїйше і розмірно більше їсти, як люди дорослі, бо тїло їх мусить преці з чогось рости. Робітник і взагалї чоловік, що робить тяжку роботу, потребує більше їсти, як той, що дармує, або займає ся лекшою роботою. Люди, що по тяжкій недузї приходять до здоровля, подорожні і особи, що суть в руху, чують більше голод, як слабовиті, старі або ліниві. Взагалї можна сказати, що чим більше чоловікови в здоровім станї не стає крови, чим більше він мусить зуживати свої сили, чим більше тратить того материялу, який набрало тїло з поживи, чи то н. пр. длятого, що росте, чи що працює,

нашим виборцям о довгих, виголошуваних через кілька годин з пожертвованем горганки бесідах (Веселість), о забавних сценах, о порожних лавках і о многім иншім, також і о тім, як ми, самі дібрані і найдаровитійші репрезентанти народів австрийских, сам цьвіт інтеліґенциї потребували 10 мінут надумувати ся, щоби важко рішити ся, чи в параґрафі X або Y якогось проєкту закона було би лїпше поставити слово „мінїстер фінансів“, чи „мінїстерство фінансів“, чи „правительством“ чи „зі сторони правительства“. (Дуже добре!) В сім напрямі зможемо богато нарозповідати ся о тім, що говорило ся, а що було лиш на вітер.

Тепер же, коли ми повалили коаліцийне правительство з его економічною програмою і знали лиш мало що доброго о нїм сказати, — тепер стоїмо перед провізориєю і питаємось себе самих, що тепер передовсїм робити. Ми дійшли щасливо до мертвої точки і треба нам рішити ся, що було би користнїйше, що хосеннійше для наших народів: чи ставати знову на старім перериті поли чистих теорий, чи брати ся до порішеня тих задач, від котрих зависить материяльне добро наших народів. (Дуже слушно!) Менї видить ся, що тепер прийшла пожадана пора, щоби ми з цїлою повагою взяли ся знову до тих позитивних, добрих робіт реформових, на котрі ми серед борби партийної за мало могли зважати. Мусимо старати ся о насущний хлїб для народів і ставити до провізоричного правительства оправдане жадане, щоби оно передовсїм звернуло надходячу сесию законодавчу до порішеня чисто економічних справ.

Рільництво яко таке, не завсїгди мало в сїй Палатї то щастє, щоби знаходило особливо охотну прихильність для себе. Займано ся реформами на многих инших полях економічного житя нашої держави, але менше реформами на поли рільництва. Може бути, що обставини були для рільництва лиш длятого некористні, що представителї рільничих інтересів держали ся супротив поодиноких правительств більше пасивно, як представителї инших станів. Але то отягане ся, ту скромність не треба було так понимати, як коли-б рільництво у нас тїшило ся нормальним розвоєм. (Так єсть!)

Ми були так щасливі, що доси в сїй вис. Палатї не вигинуло ще аґрарне питане; але то питане висить вже у воздусї і треба іти єму на стрічу. То єсть загальне жадане тих, котрих маємо честь тут заступати; то єсть той сильний поклик до нас, то загальне жадане, того всї хотять і сподївають ся. (Браво!)

А тепер нехай менї буде вільно поставити доказ правдивости сего погляду, представити в коротких словах лихі відносини рільничі моєї вітчини.

(Дальше буде).

Перегляд полїтичний.

Президент Палати послів Хлюмецкий виголосив вчера на пирі в Зноймі на Мораві бесїду полїтичну, в котрій подав за причину розпаденя ся коаліциї вибори до ради громадскої у Відни і реформу виборчу. Він обговорював справу цилейску і боронив лївицю та сказав, що їй при слїдуючих змінах і в парляментї прийдесь знову сказати своє важке слово, скоро своїм поступованєм не зробить то не можливим. Бесїдник предложив також свій проєкт реформи виборчої, після котрого мала би бути заведена пята курия, в котрій вибори з виимкою кількох країв (межи ними і Галичина) відбували би ся безпосередно.

В наслідок катастрофи в Гнївинї (Брікс) в Чехах, в тамошних копальнях вугля і непокоячих вістий з Болгариї і Македониї спав вчера у Відни курс всїх цїнних паперів дуже значно.

Болгарска „Свобода“ оголосила заяву полїтичних приклонників Стамболова, в котрій они кажуть, що будуть і дальше вести борби о независимість Болгариї від Росиї. Провід партиї Стамболова обняв Петков. — Підчас похорону Стамболова побито, а навіть покалїчено кількох репрезентантів держав заграничних.

Вісти з Македониї о кровавих битвах з турецким войском були неправдиві, але фактом єсть, що в многих сторонах Македониї появили ся відділи ворохобників. Сила военна Туреччини в загрожених сторонах виносить доси 18 баталїонів піхоти, відділ артилериї і кавалериї і 600 жандармів. Позиция для войска має бути досить трудна.

Новинки.

Львів дня 24 липня 1895

— Іменованя. Ц. к. краєва Рада шкільна іменувала на засїданю з дня 15 с. м. учителями шкіл народних: Андр. Кучку в Труханові, Сим. Сьвєнцицкого в Соколові, Альфр. Заляновского управителем 2-клясової школи в Чорнолїзцях, Ом. Білинкевича учителем в Стрільчи, Мар. Висоцкого управителем 2-клясової школи в Ляцкім шляхотскім, Вас. Вітра учителем в Тисьменичанах, Ів. Шумского управителем 4-клясової школи в Микулинцях, Йос. Скоровоньского управителем, Павла Банаха, Ів. Минтича і Ром. Лабенцкого старшими учителями 5-клясової школи мужеской в Бучачи, Йос. Щербановского управителем 5-клясової школи народної в Рогатинї, Корн. Земяньску учителькою в Підгородю, Льва Кириловича учителем в Колтові, Йос. Загечка молодшим учителем 2-клясової школи в Яричеві новім, Клим. Дудровичівну учителькою в Дмухівцї, Ад. Шварцівну молодшою учителькою 6 клясової школи мужеской в Золочеві, Леон. Балицкого учителем в Демянові, Мар. Млотка управителем 2-клясової школи в Поршнї, Мар. Ковальску учителькою в Славній.

— Ц. к. краєва Рада шкільна ухвалила на засїданю з дня 15-го с. м.: 1) Затвердити вибір Адольфа Ценьского в Целїєві на відпоручника Ради повітової до ц. к. окружної Ради шкільної в Гусятинї; 2) перемінити від 1-го вересня с. р. народні школи: одноклясові в Дзиболках, Старім селї, Туринцї і Болшеві на 2-клясові; 2-клясову в Войнилові і 3-клясову в Гвіздци на 3 клясові.

— 204-та читальня „Просьвіти“ завязує ся в Боську, сяніцкого повіта, заходами о. Александра Зубрицкого. Статут вже внесено до ц. к. Намістництва. Се вже друга читальня „Просьвіти“ в тім повітї (перша заснована в Одрехові) та дай Боже, щоби в їх слїд пішло більше сїл і почав ся живійший рух просьвітний в глухій Сяніччинї.

— Др. Йосиф Олеськів, професор львівскої мужескої учительскої семинариї, виїздить нинї в товаристві двох селян до Канади. Др. Олеськів має на цїли, крім наукових студий, також близше розглянути і дослїдити услівя, під якими наші селяни, приневолені еміґрувати, могли би переселяти ся, замість до убийчої Бразилиї, до Канади, кліматом і услівями відповіднїйшої.

або нездужає, тим більше чує він голод. Противно же, скоро кровоносні жилочки в слизистій внутрішній шкірі жолудка наповнять ся кровю, скоро напучнявіють і розширять ся, то голод щезає.

Длячого в нашім народі таке велике пиянство? Тому єсть зовсїм природна причина: голод і то, що він при помочи горївки старає ся забути на голод. Доки тої причини не усунемо, доти не усунемо і пиянства. Всякі заходи отверезїня народу тут нїчого не поможуть; не зарадять тому зовсїм анї школи, анї місиї в цїлях ширеня тверезости. Розуміє ся, що тим ще не хочемо сказати, щоби школи і місиї в цїлях тверезости не мали таки вже нїякого значіня; хочемо лиш вказати на то, на що у нас при ширеню тверезости зовсїм не зважає ся. Нарід наш пє — бо голодує, бо не може, не уміє і не знає як відповідно живити ся, а ми его не лиш того не учимо, але противно дуже часто самі несьвідомо самі ще его розпиваємо. От тепер, підчас жнив, може то лїпше можна побачити, як коли небудь инде. Вечером вертають женцї з поля в тій веселій надії, що дістануть почестунок. І дійстно, віддавши вінець, дістають кілька літер горівки. Аж сумно дивити ся, як ті бідні люди, напрацювавшись гірко через цїлий день, не ївши нераз більше нїчого, як лиш сухий хлїб, вечером підпивши собі, зачинають гуляти. Забувають на то, що голодні і гуляють, а ми дивимо ся та ще й тїшимо ся і дивуємо ся їх силї. А то они добувають з свого тїла послїдну силу! Нарід наш пє, бо горївка научила его забувати на голод, а забувши на голод, він забуває і на свій добробит та жиє в нуждї. Горївка має то до себе, що не лиш подразнює нерви, але також збільшає круженє крови; кров набігає під слизисту шкіру в жолудку, котра стає тогди аж червона, а порожний жолудок не викликує тогди в чоловіцї чувства голоду — чоловік забуває на голод. В сїм забуваню на голод і головна причина пиянства, бо горївка тогди стаєсь нїби якоюсь поживою, якимсь лїком, а остаточно доводить до налогу пиянства. Отже коли наш нарід має вповнї отверезити ся, то треба его не лиш відзвичаювати від пиянства, яко гріха і поганого та шкідливого звичаю, але також потреба его учити, як має живити ся, заводити иншийзвичай в способі живленя, а відтак і подавати єму можність лїпшого живленя ся, значить ся, підносити его материяльний добробит.

Від довшого голоду опускають чоловіка сили і він зачинає марнїти, нидїти і схнути. Цїкаво при тім, що насамперед зачинають марнїти менше важні части тїла, відтак чим раз важнїйші, а наконець аж найважнїйші. Чоловік насамперед худне, значить ся, тратить товстість; відтак марніє селезїнка, пізнїйше печїнка, ще пізнїйше мушкули, кров і шкіра — чоловік схне; аж наконець марнїють легкі, нерви і серце. Чоловік дістає горячки, говорить без памяти, відтак приходять корчі, а по них і смерть. Так званий голодовий тифус не єсть недугою, котра би походила з голоду; єсть то лиш дуже заразлива пошесть, котра ширить ся найбільше поміж тими людьми, що жиють у великій нуждї і голодї.

Здоровий і добре живлений чоловік, може жити без їди тиждень або й два, рідко вже довше. Знаємо то із тих випадків, в котрих людий случайно засипала земля, як то вже нераз бувало в копальнях вугля, або котрих вода залила в яких печерах. Ті що перебули так страшні хвилї в своїм житю і щасливо уйшли голодової смерти, оповідають, що не так їм страшна була сама смерть, як ті страшенні муки душевні, яких натерпїли ся, коли видїли, як другі коло них гинули та коли і їх опускала надія і смерть вже ставала їм перед очима. Велике щастє, коли в таким случаю єсть ще де вода під боком; она бодай ще трохи удержує чоловіка довше при житю. При помочи води можна навіть і 50 днїв або й більше жити без всякої їди, як то показали в найновійших часах ті добровільні постники, котрі з якоїсь дивної примхи, для закладу, або для того, щоби стати славними в сьвітї брали ся постити чере довший час.

Першим таким добровільним постником був американьский лїкар, др. Таннер, в Ню-Порку, котрий підняв ся о заклад постити через 40 днїв, але виимовив собі притім, що буде пити воду. І дійстно, дня 27 червня 1880 р. розпочав він постити під строгим доглядом і постив аж до 7 серпня та виграв заклад. Ту штуку показував він опісля ще кілька разів. За приміром дра Таннера пішов був італїяньский подорожник, Джованні Суччі, котрий ще недавно, бо торік, показував ту саму штуку в Будапештї. Перший раз постив він в 1886 р. від 18 серпня до 17 вересня, отже 30 днїв, в місті Мілянї. Він, правда, не їв нїчого, але помагав собі при пощеню якимись каплями, з котрих 2 до 3 наливав до пів літра води і відтак пив ту воду. Суччі розповідав, що він научив ся тої штуки пощеня з примусу, коли через 10 лїт перебував в Африцї і одного разу мусїв постити не менше лиш шїсдесять днїв. Ті каплї, які він уживав в часї свого посту мав він дістати від якогось мурина в Африцї. З чого они зроблені, — то его тайна, того він не хотїв нікому сказати. Піст свій розпочинав Суччі добрим обідом; їв н. пр.: ракову зупу, ростбіф з бараболями, печеню, якусь леґуміну і сир, до того випив півтора літра пільзненьского пива, склянку вина, чорну каву і чарку коняку. О півночи зважено его, змірено теплоту тїла і розпочинав ся піст. — Обох тих по-

— **Зміна ґарнізону.** Третий батальон 24 го полку піхоти, що стояв в Коломиї 14 літ залогою, прибуде дня 30 с. м. до Львова. Коломийска рада міска попращає офіцирів бенкетом.

— **В справі губленя миший** видала дирекция школи ветеринариї у Львові відозву, в котрій просить господарів, сьвящеників, учителїв і взагалї всїх, хто займає ся рільництвом, щоби надсилали на руки тої дирекциї живі миши, особливо пільні, хомяків і сусликів. Робітня бактеріольоґічна школи ветеринариї, на поручене Виділу краєвого, хоче досліджувати, котре з захвалюваних средств против миший має найбільшу силу, длятого мусить мати для дослідів живий материял. За живу миш домову платить дирекция 3 кр., за польну 5 кр., за хомяка й суслика по 10 кр., а також оплачує сама кошта опакованя і пересилки. Миши треба пересилати в деревляних коробках з отворами в горі, по кілька миший в одній передїлцї, а хомяків і сусликів по одному в передїлцї; на дорогу треба всипати звірятам трохи вівса вамоченого через годину в воді.

— **Дещо зі шкіл станіславівских.** Станіславівский дописуватель „Буковини" пише: Конець шкільного року дав менї нагоду побачити нашу шкільну молодїж руску всїх станїславівских шкіл, котра два рази заповнила церков під проводом своїх учителїв і пятьох катихитів. Перше богослужене правив о. Порайко катихит учительскої семинариї і обох шкіл вправ, а друге катихит ґімназиї о. Семенів. На другім богослуженю явила ся ґімназия, школа реальна, обі школи дївочі і дві школи хлопцїв. Хори ґімназистів і семинаристів сьпівали гарно на обох богослуженях. Особливо хор семинаристів виказав великий поступ завдяки заходам нового сталого катихита о. І. Порайка, котрий допровадив до того, що підчас кождого шкільного богослуженя семинаристів сьпіває їх хор. В учеників ґімназиї такий хор істнує вже здавна. Учеників-Русинів в Станїславові було в ґімназиї 160, в реальній школї 24, в семинариї учительскій 101, в прилучених обох школах вправ 77, в школах хлопців: Міцкевича 100, Чацкого 32. Дївчат-Русинок було в виділовій школї 130, в другій школї ім. Софії 36. Всїх учеників і учениць руских було в шкільнім роцї 1895-ім роцї 660. Новим і потїшаючим об'явом есть се, що сего року вісїм кандидаток Русинок зложило іспит на учительки робіт, а пять Русинок іспит зрілости в семинариї учительскій. З 11 Русинок, що покінчили виділову школу (разом з приватистками) кілька готовить ся продовжати науку в приватній семинариї женьскій ім. Ленартовича, в котрій доси були тілько дві учениці. Здало би ся, щоби молодїж руска кинула ся більше до реальних шкіл, до чого її передові люди повинні молодїж намавляти та її в тім спомагати. На закінчене подаю ще вістку, що школа промислово доповняюча і школа для столярства, токарства і різьбарства не мали сего року руского катихита.

— **Змова шевців.** Сими днями зійшли ся майстри шевскі в Коломиї на нараду та застановляли ся над тим: в який спосіб можна би бодай в части здержати конкуренцию чужих фабрик обуви. По довшій нараді постановили: не приймати направи обуви фабричної. Чи видержать в тій постанові та чи фабриканти не заложать також варстатів для направок, покаже час.

— **Цікаву спадщину** привіз за посередництвом російского консуля в Кілю російский панцерник „Александер II," для міністерства заграничних справ. Именно привезено запаковану в 22 скриночках літературну спадщину короля Сияму під написею: Опис ювилею. Сей твір не писаний на папери, а зложений на численних табличках з дорогого дерева буквами з металїв, слонової кости і перлової матицї.

— **Самоубийство.** Вчера о 7-ій години рано скочила з другого поверха на головнім двірци у Львові жінка зелїзничого урядника Людвика Кулик і убила ся на місци. Причиною самоубийства була невилїчима недуга умислова.

— **Наслідки еманципациї женщин.** В місті Фльоренц в Америцї побідили при виборі міских урядників — женщини. Жінки кандидували против своїх мужів і побідили. Се так огірчило мужчин, що одного дня всї покинули свої жінки. Се знов настрашило жінки і коли мужі не вертали, они зложили свої уряди і вимавляли ся тим, що їм не ходило о уряди, а о те, щоби показати, що зможуть перепровадити. Тепер місто не має урядників, і нїхто не знає, як то скінчить ся, бо мужчинам дуже сподобало ся житє без урядів і жінок.

Господарство, промисл і торговля.

— **Нова тарифа зелїзнича** як оголошує дневник розпоряджень Міністерства торговлї з 20-го с. м., входить в житє з днем 1-го вересня с. р. Та тарифа обіймає всї зелїзницї державні, а також ческу зелїзницю всхідну, центральну зелїзницю моравско-шлеску, з Черновець до Новоселицї і з Люблянни до Штайна. Натомість вилучені з під нової тарифи зелїзницї приватні, що стоять під управою державною, між иншими: зелїзниця Львів-Белзець-Томашів, зелїзницї льокальні коломийскі, Глибока-Берґомет, Карапчію Чудин, Гатна-Кімполюнґ і Гадікфальва-Радівці. На сих зелїзницях льокальних буде обовязувати і на дальше дотеперішна тарифа.

Після нової тарифи буде ся платити за кождий кільометер:

Віддаленє в кільометрах	Належитість в особових і мішаних поїздах: III. кл.	II. кл.	I. кл.
1—150	1·25 кр.	2·25 кр.	3·75 кр.
150—300	1·15 „	2·15 „	3·65 „
301—600	1·00 „	2·00 „	3·50 „
понад 600	0·80 „	1·80 „	3·30 „

Обчислене цїни їзди відбуває ся після полос по 10 кільометрів. До цїни їзди дочисляє ся стемпель білєтовий по 1 кр. за кождих 50 кр. цїни їзди, а найбільше може він коштувати 25 кр. При поїздах поспішних дочисляє ся ще додаток до повисших цїн нормальних. І так: при III-ій кл. по 0·5 кр. від кільометра, при II-ій 1 кр., а при I-ій 1·5 кр.

Кромі того можна буде одержати карти річні на всї лінії по цїнї: III-ою кл. 150 зр., II-ою 300 зр, а I-ою 450 зр. Впроваджені також будуть знов карти річні на якусь часть шляхів зелїзничих. Цїни таких карт обчисляють ся після віддаленя по 50 кільометрів, а білет їзди на цїлий рік буде коштувати III-ою кл. 45 зр., II-ою 90 зр., а I-ою 135 зр. Увільненя введені такі: Дїти від 4-го до скінченого 10-го року житя платять половину; ученики і учениці заведень наукових, котрі мають право публичних, за оказанем леґітимациї платять на просторонь 50 кільометр. також половину: вкінци робітники, робітницї, помічники, ремісничі хлопцї, ґірники і денні зарібники в предприємствах промислових будуть могли їхати III-ою клясою поїздів особових і мішаних за половину цїни. Цїна за перевіз пакунків виносить після нової тарифи за кождих 10 кільоґрамів, а за 1 кільометр віддаленя в перших двох полосах по 0·2 кр., в слїдуючих полосах 0·15 кр.

стників перейшов ще 20-лїтний італїяньский маляр Мерлятті, котрому, здаєсь, малярство не приносило нї слави нї гроший і він постановив собі статись иншим способом славним чоловіком та шукати зарібку. За примірои свого краяна пустив ся і він на великого постника. Та й дїйстно доказав великого чуда, бо видержав аж 50 днів без їди. Піст свій розпочав він 27 жовтня 1886 р. в Парижи і постив аж до 15 грудня. Підчас того посту пив він лиш що дня по трохи фільтрованої води і викурив по кілька папіросів. Але хоч він і постив під доглядом лікарів, то однакож кажуть, що він не заховував строго посту і від часу до часу їв якісь малеські кульочки, котрі були зроблені здаєсь з цукру і якихсь других поживних материй. А всеж таки при кінци посту був він так змарнів і так висох, що виглядав як смерть: нїчого на нїм не було лиш шкіра і кости, руки і ноги ніби як якісь довші стали, лице єму було страшно висхло і потягнуло ся, ніс став дуже тонкий і кінчастий, а коли віддихав, то з рота так єму було чути, як від диких звірів в менажериї. По скінченім пості, не міг нїчого їсти, бо скоро що з'їв, то зараз єму назад вернуло ся; треба було аж кілька недїль часу, заким жолудок его на стілько подужав, що міг вже травити і він міг з'їсти звичайний обід. Він пробовав опісля ще раз так само постити, але вже не видержав і помер.

В противности до сих постників стоять жеруни, люди, котрі можуть незвичайно богато з'їсти. А що жерунів далеко більше на сьвітї, як постників, то річ певна і впрочім зрозуміла: лекше преці розпихати собі жолудок, як нїчого не їсти. Для того нераз можна почути, що хтось заложив ся, що з'їсть тілько а тілько булок або яєць уварених на твердо і т. д. У войску бувають досить часто люди, що за день або півтора з'їдають визначених на пять днїв для одного вояка півтретя бохонця хлїба, а відтак мельдують ся, що голодні. Лікар войсковий обовязаний в такім случаю сконстатувати правду і такий вояк дістає тогд.. подвійну порцию хлїба. Розповідають, що в однім селї близько Бережан був перед кільканайцяти роками властитель більшої посїлости, котрий сам один з'їдав на обід крім зупи, печені, якоїсь леґуміни, овочів і хлїба ще й цїлого печеного індика, а відтак зараз лягає і спочивав доти, доки аж знову не зголоднїв. Від того жеруньства западав він дуже часто на жолудок, а одного разу, коли так наїв ся і ляг, то вже й більше не встав.

Що єсть причиною такого жеруньства, доси ще не знати. З одної сторони то правда, що через надмірне їджене може чоловік призвичаїти свій жолудок до поміщуваня чим раз більшої скількости страви, а коли відтак, не з'їсть тілько, кілько навик, то чує голод. Буває і так, що по довшім, пості дістає чоловік нападу такого жерунства. Се дїє ся навіть досить часто у нас між селянами на великодні сьвята, коли не один з них випостившись, як прихопить ся до паски, то мало й цїлу її від разу не з'їсть. Але бо бувають случаї, що люди без якої видимої причини дістають страшенного голоду і скоро не заспокоять его борзо, то дістають болів і млїють. Єсть то т. з. вовчий голод, котрого причиною єсть, здаєсь, якийсь розстрій нервовий. Люди, що мають вовчий голод з'їдають дуже часто зовсїм несправні річи. Перед кількома лїтами у одної дївчини в Нїмеччинї, у котрої причину недуги нїяк не можна було зрозуміти, знайдено жолудок забитий зовсїм волосем — она через довший час їла своє власне і чуже волосе.

(Дальше буде)

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1895, після середно-европ. год

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	11·	4·55	10·25	6·45	—
Підволочиск	—	1·56	5·46	—	9·50	10·20	—
Підвол. з Підзам.	—	2·10	[illegible]	—	10·14	10·44	—
Черновець	6·15	—	—	10·30	2·40	—	—
Черновець що понедїлка	—	—	—	10·35	—	—	—
Стрия	—	—	—	5·25	9·33	—	7·38
Сколього і Стрия	—	—	—	—	—	3·00	—
Белзця				9·15	7·10		

Приходять з

	Поспішні			Особові			
Кракова	1·22	5·10	8·40	7·00	9·06	9·00	—
Підволочиск	2·25	10·00	—	8·25	5·00	—	—
Підвол. з Підзам.	2·13	9·44	—	8·12	4·33	—	—
Черновець	9·50	—	—	1·32	7·37	—	—
Черновець що понедїлка	—	—	—	6·17	—	—	—
Стрия	—	—	—	12·05	8·10	1·42	—
Сколього і Стрия	—	—	—	9·16	—	—	—
Белзця				8·00	4·40		

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.